Provincie Noord-Holland

2019

Aan de leden van Provinciale Staten van Noord-Holland

Datum ingekomen vragen : 17 juli 2019
Datum GS-besluit : 3 september 2019

Vragen nr. 59

Vragen van mevrouw **A.J.C.E. Strens** en mevrouw dr. **I. Zaal** (D66) over Inzet van natuurgebieden voor woningbouw door Staatsbosbeheer

De voorzitter van Provinciale Staten van Noord-Holland deelt u overeenkomstig het bepaalde in artikel 45 van het Reglement van Orde voor de vergaderingen en andere werkzaamheden van Provinciale Staten mede, dat op 17 juli 2019 door de leden van Provinciale Staten, mevrouw **A.J.C.E. Strens** en mevrouw dr. **I. Zaal** (D66), de volgende vragen bij Gedeputeerde Staten zijn ingekomen.

INLEIDING VRAGEN

Op 11 juli verscheen er in het Noordhollands Dagblad een artikel over hoe Staatsbosbeheer natuurgebieden wil inzetten voor woningbouw en natuur:

Staatsbosbeheer zet natuurgebieden in voor woningbouw en toch moet de natuur hiervan profiteren (NHD 11 juli 2019 Roel van Leeuwen)
Staatsbosbeheer wil minder belangrijke natuurgebieden inzetten voor woningbouw. Volgens de natuurbeheerder is het niet de bedoeling dat deze gebieden vol worden gezet met huizen. Verloren poldertjes aan de randen van de steden die slecht toegankelijk zijn voor recreanten en ecologisch gezien niet erg belangrijk zijn, wil Staatsbosbeheer inbrengen bij projectontwikkelaars.
,,Er is natuurlijk sprake van een gigantische woningbouwopgave'', zegt woordvoerder Imke Boersma. ,,Voor een groot deel zullen die binnenstedelijk worden gerealiseerd, maar voor een deel rondom de steden. Wij willen de woningbouw laten aansluiten op onze terreinen zodat je uit de stad meteen het groen in kunt.''

Flexibel
Het is niet zo dat de verloren poldertjes straks helemaal vol worden gezet met woningen. Wel zal er een vorm van grondruil plaatsvinden. ,,Wij zijn flexibel met de eigendomsrechten. Uiteindelijk moet er net zoveel natuur overblijven, die kwalitatief beter is'', aldus Boersma. Staatsbosbeheer heeft tienduizenden hectaren grond aan de rand van steden in bezit. Een klein

deel van de gebieden komt in aanmerking voor woningbouw. De organisatie is al in gesprek met verschillende projectontwikkelaars.
In Krommenie bouwt AM een wijk met ruim tweehonderd woningen waar het gebied van Staatsbosbeheer veel beter bereikbaar wordt voor recreatie.
Ook in Haarlemmermeer en Purmerend zijn er gesprekken tussen Staatsbosbeheer, projectontwikkelaars en gemeenten. Het geld dat projectontwikkelaars betalen voor het gebruik van een deel van de percelen kan gebruikt worden voor het herstellen van natuurgebieden.
Uiteindelijk streeft Staatsbosbeheer ernaar dat iedereen direct vanuit zijn of haar huis is aangesloten op een groen, waterrijk netwerk.
Volgens de organisatie zijn goede verbindingen tussen groene gebieden binnen en buiten de stad nog lang niet overal vanzelfsprekend en eindigt een wandel- of fietspad te vaak bij een sloot, een hek of een snelweg. Terwijl iedereen van natuur en landschap zou moeten kunnen genieten.

Ook in andere media wordt dit nieuws gebracht:

- Financieel Dagblad: Staatsbosbeheer doorbreekt taboe voor woningbouw in natuurgebied

- BNR radio: Staatsbosbeheer trekt bouwen in het groen uit taboesfeer

- Haarlems Dagblad: Staatsbosbeheer zet 'verloren poldertjes' in voor bouw woningen

Bij navraag verwijst de persafdeling van Staatsbosbeheer ons naar een uitgebreider artikel in Cobouw:
Staatsbosbeheer trekt op met projectontwikkelaars: "Wees niet zuinig met ruimte als je bouwt in het groen" (9 juli 2019 Marc Doodeman)
Hierin wordt in een interview met Harry Boeschoten, programmadirecteur Groene Metropool bij Staatsbosbeheer, dieper op het onderwerp ingegaan.

D66 is het eens met het willen streven naar "groene systemen" en een gebiedsgerichte aanpak. Staatsbosbeheer spreekt over "ruimhartig buiten de stadsraden bouwen" en over "in sommige gevallen [natuur] voor iets anders bestemmen – als de genietbaarheid en de natuurwaarde maar toeneemt" Er wordt gesproken over "heilig verklaarde eigendomsgrenzen".

D66 Noord-Holland heeft hierover een aantal vragen aan het college van Gedeputeerde Staten:

VRAGEN INCLUSIEF BEANTWOORDING GEDEPUTEERDE STATEN

Vraag 1:
De missie van Staatsbosbeheer: "Wij, de medewerkers van Staatsbosbeheer, beschermen en ontwikkelen het kenmerkende groene erfgoed van Nederland. Wij zijn erop gericht dat huidige en toekomstige generaties de vele belangrijke waarden van natuur kunnen beleven, in balans met het duurzaam benutten van onze gebieden met de samenleving."

a) Ziet het college het als de taak van Staatsbosbeheer om te besluiten over het bouwen in natuurgebied als het hun eigendom betreft?

b) Welke rol hebben de gemeente en de provincie om een integrale afweging voor een bepaald gebied te maken?

c) Heeft het college met Staatsbosbeheer afspraken om juist te streven naar meer natuur in de provincie?

Antwoord 1:

a) Nee.

b) De gemeente is bevoegd gezag om een integrale afweging te maken in het kader van de benodigde bestemmingsplanwijziging. De afweging moet voldoen aan de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hierin staan regels voor ruimtelijke ontwikkelingen in het landelijk gebied, waaronder – in artikel 19 van de PRV – die voor ontwikkelingen in het natuurnetwerk Nederland (NNN).

c) De provincie streeft er gezamenlijk met alle betrokken partijen in de provincie, waaronder Staatsbosbeheer, naar om het NNN vóór 2027 geheel gerealiseerd te hebben. Daarover vindt regelmatig zowel ambtelijk als bestuurlijk met al deze partijen overleg plaats.

Vraag 2:
Uit het jaarverslag 2018 van Staatsbosbeheer: “Om te helpen aan de stad van de toekomst, en de bouwopgave een groene impuls te geven, is samenwerking gevonden met bouwers en projectontwikkelaars. In 2018 leidde dat tot een eerste project bij Krommenie waar bouwen en groen gecombineerd zijn. De verwachte woningbouwopgave van minstens 500.000 nieuwe woningen, samen met de klimaatadaptatie en energietransitie, bieden grote kansen voor nieuwe combinaties van wonen, werken en groen.”

a) Kent het college het beleid van Staatsbosbeheer om op eigen initiatief met ontwikkelaars afspraken te maken over bebouwen van natuurgebied?

b) Bent u het met ons eens dat dit ongewenste situaties kan opleveren als gevolg van geld verdienen met ontwikkeling van groene gebieden en zgn eigendomsplanologie?

Antwoord 2:

a) Nee. Wel kennen wij het beleid van Staatsbosbeheer om samen met projectontwikkelaars te kijken waar en hoe woningbouw en natuur elkaar kunnen versterken, bijvoorbeeld door in de planvorming (betere) groene verbindingen tussen de woningbouwlocatie en het aangrenzende groen van Staatsbosbeheer op te nemen.

b) Nee. We gaan er van uit dat er geen ongewenste situaties ontstaan, omdat de plannen voor bebouwing in het landelijk gebied altijd zullen moeten voldoen aan de PRV. Zie ook ons antwoord op vraag 1 en 3.

Vraag 3:

Staatsbosbeheer is een rechtspersoon met een wettelijke taak (RWT). De organisatie is bij wet ingesteld en als zodanig een zelfstandig bestuursorgaan (ZBO) van de Rijksoverheid, ressorterend binnen het domein van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV).

a) Welke vrijheden in regelgeving heeft Staatsbosbeheer als ZBO tot andere partijen waar het gaat om uitventen van gronden c.q. het toestaan van bebouwing?

b) Welke mogelijkheden heeft de provincie om hierop controle te houden?

Antwoord 3:

a) Staatsbosbeheer heeft ten aanzien van ruimtelijke afwegingen van de overheid geen andere positie dan andere rechtspersonen. Bestemmingsplanwijzigingen voor bebouwing in het landelijk gebied zullen altijd moeten voldoen aan de PRV, ongeacht de eigenaar van de grond.
b) Wij hebben met alle gemeenten in de provincie regelmatig overleg (het 'goede diensten-overleg') en daarnaast vaak ook afzonderlijk overleg over specifieke projecten, om te bespreken of deze voldoen aan de PRV. Als Staatsbosbeheer als grondeigenaar in een bepaald gebied mede betrokken is bij een project, dan zijn zij ook bij dat overleg aanwezig. We gaan er daarmee van uit dat er geen ontwerp bestemmingsplannen ter inzage worden gelegd die niet voldoen aan de PRV.
Mocht dat onverhoopt toch het geval zijn, dan dienen wij een zienswijze in. Als de gemeente het plan niet aanpast conform de vereisten in de PRV, dan kunnen wij een reactieve aanwijzing geven. Dat betekent dat het (betreffende deel van het) bestemmingsplan niet in werking treedt en het project alleen kan doorgaan als het bestemmingsplan zo wordt aangepast, dat het alsnog voldoet aan de PRV.

Vraag 4:
In het artikel wordt gesproken over bouwprojecten in Krommenie, Purmerend en de Haarlemmermeer.

a) Is de provincie betrokken bij de afweging of natuurgebied hier ingezet zou moeten worden voor woningbouw?

b) Passen deze in het bestemmingsplan van de desbetreffende gemeenten?

Antwoord 4:

a) In deze drie situaties is sprake van woningbouw *nabij* natuurgebied van Staatsbosbeheer, niet *in* het natuurgebied. Dan is de provincie niet in eerste instantie betrokken. Staatsbosbeheer is op eigen initiatief in overleg met de betrokken gemeenten en projectontwikkelaars om te bezien hoe betere groene verbindingen tussen de woningbouwlocatie en het aangrenzende gebied van Staatsbosbeheer in de plannen kunnen worden opgenomen. Soms kan het uitruilen van grond daarvoor nodig zijn, maar dan zal altijd per saldo oppervlak en kwaliteit van de natuur minimaal gelijk moeten blijven. In de Haarlemmermeer betreft dit het woningbouwproject Lisserbroek Noord, in combinatie met de voorgenomen aanleg van het tracé voor de snelle busbaanverbinding Noordwijk- Schiphol. Daarbij zijn wij als provincie dus ook direct betrokken.
b) Nee, in deze situaties is een bestemmingsplanwijziging aan de orde.

Vraag 5:
In het artikel wordt gesproken over 'kwalitatief minder goede natuur'.
Is het college het met D66 eens dat er eerst moet worden gestreefd naar de verhoging van de kwaliteit van die natuur, voordat het gebied gebruikt wordt voor woningbouw?

Antwoord 5:

Ja, binnen het NNN streven we inderdaad -in beginsel- naar verbetering van de natuurkwaliteit, als die nu onvoldoende is. De eigenaar kan daartoe bij de provincie subsidie aanvragen voor maatregelen voor kwaliteitsverbetering.
Dat streven staat los van de situaties waarover het hier gaat.

Vraag 6:

Hoe verhoudt dit beleid zich tot het coalitieakkoord waarin staat dat in de MRA binnenstedelijk bouwen het uitgangspunt is?

Antwoord 6:
In de Metropoolregio Amsterdam (MRA) continueren we het huidige beleid, dat erop is gericht de woonopgave binnenstedelijk en rond OV-knooppunten te realiseren en het landschap te beschermen. Buiten de MRA willen we woonakkoorden sluiten met gemeenten en stakeholders om de lokale behoefte aan woningen in beeld te brengen en knelpunten op te lossen. In deze woonakkoorden maken we afspraken om de volledige nieuwbouwopgave klimaatneutraal en circulair te realiseren.
Er kan pas worden uitgeweken naar het buitengebied, wanneer onderbouwd kan worden dat dat om kwantitatieve en /of kwalitatieve redenen noodzakelijk is. Dit is niet alleen provinciaal beleid, maar ook nationale regelgeving. De Rijksladder voor duurzame verstedelijking verplicht gemeenten eerst de binnenstedelijke mogelijkheden te onderzoeken voordat ze ervoor kunnen

kiezen de groene ruimte buiten de bebouwde kom te gaan bebouwen. Vanuit de PRV vraagt de provincie in aanvulling hierop aan gemeenten om vraag (woningbehoefte) en aanbod (beschikbare woningbouwlocaties) regionaal af te wegen en afspraken te maken over waar en hoe in de kwantitatieve én kwalitatieve vraag kan worden voorzien.

Vraag 7:
Biodiversiteitsherstel is een belangrijke opgave voor de Provincie Noord-Holland. Recreatie en het beleven van natuur is een belangrijk onderdeel voor een gezonde leefomgeving. Echter, als er een woonwijk naast een toegankelijk natuurgebied komt, heeft dat – mede door onwenselijk gedrag van mensen en huisdieren – grote invloed op de biodiversiteit en natuurwaarde van dit gebied.

a) Hoe wordt in de provincie Noord-Holland de afweging gemaakt of bestaande natuurgebieden toegankelijk worden of gesloten blijven?

b) Hoe veel extra handhaving zou nodig zijn als meer natuurterreinen toegankelijk worden?

Antwoord 7:

A) Alle natuurgebieden zijn openbaar toegankelijk, in elk geval op wegen en paden. We vinden het immers belangrijk dat mensen ervan kunnen genieten. De beheerder kan wel bepaalde gebieden (tijdelijk) afsluiten, bijvoorbeeld ter bescherming van weidevogels in het broedseizoen.
B) Zie ons antwoord onder a: er worden niet méér terreinen toegankelijk dus hiervoor is geen aanvullende handhavingscapaciteit nodig.

Vraag 8:
Om het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) in 2027 af te hebben moeten alle zeilen bijgezet worden en is focus nodig op natuurbehoud en natuurontwikkeling.
Is het college het met D66 eens dat het inzetten van natuurterrein voor woningbouw geen wenselijke oplossing is als de opgave om nieuwe natuur te realiseren voor het NNN al zo groot is?

Antwoord 8:

Dit zijn wij met u eens. Om die reden kent onze PRV een streng afwegingskader voor ruimtelijke initiatieven in het NNN. In elke situatie zal ervoor moeten worden gezorgd dat het NNN er per saldo niet op achteruit gaat. In de praktijk is daarbij vaak zelfs sprake van een positief saldo, er komt dan meer NNN bij dan eraf gaat. Overigens hebben wij in ons antwoord op vraag 4 aangegeven dat bij de genoemde voorbeelden geen sprake is van woningbouw in het NNN, hooguit van ruiling van grond om de groenstructuur te verbeteren.